

*Ігнатюк О.А., Сизикова В.С.
м. Харків, Україна*

ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ МОДЕЛІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ

Постановка проблеми. Останнім часом значущість соціальної роботи як професійної діяльності значно зросла, адже компетентний соціальний працівник здатен впливати на процес соціалізації людини у всіх сферах її життєдіяльності. Природньо, що за таких умов постала потреба у пошуках нових рішень у галузі вищої освіти, зростання інтересу до специфіки соціальної роботи загалом і професіоналізму соціального працівника зокрема [1, с. 3]. Актуальність та доцільність такої проблеми дослідження вже знайшла свій відбиток у роботах [2; 3; 6]. Тож, сьогоднішня обумовлює в науковому і викладацькому середовищі необхідність пошуку й обґрунтування ефективної технології, яка б забезпечила ефективну професійну підготовку майбутнього соціального працівника.

Аналіз досліджень і публікацій. Теоретичну основу нашого дослідження складають праці, присвячені концепції розвитку освіти та організації навчального процесу у вищих навчальних закладах (ВНЗ) (А. Алексюк, В. Андрущенко, І. Зязюн, М. Євтух, В. Кремінь, В. Лозовата ін.); положенням про гуманізацію професійної освіти (Г. Балл, І. Бех, О. Бодальов, С. Гончаренко, М. Євтух, О. Романовський, А. Сущенко, Т. Сущенко, Н. Тализіна та ін.); науковим уявленням про особистість професіонала і закономірності його становлення (О. Ігнатюк, А. Маркова, В. Шадриков та ін.); проблемам професійної діяльності соціального працівника та його професійних якостей (І. Грига, О. Іванова, І. Зверева, Т. Семигіна та ін.); питанням розробки та впровадження освітніх технологій (І. Зязюн, А. Нісімчук, І. Дичківська та ін.); безпосередньо технологіям навчання у ВНЗ різного рівня (В. Беспалько, О. Пехота та ін.).

Як свідчить здійснений нами аналіз наукової літератури [1; 5 та інші джерела], професійна підготовка майбутніх фахівців із соціальної роботи сьогодні має формальний характер. Формування професіоналізму майбутніх соціальних працівників здійснюється стихійно та обумовлюється комплексом випадкових факторів, а не ретельно розробленою методикою або спроектованою технологією формування конкурентоспроможного фахівця соціальної сфери.

Мету даної статті вбачаємо у з'ясуванні вимог та змісту до проектування моделі технології формування професіоналізму майбутнього соціального працівника в процесі фахової підготовки.

Виклад основного матеріалу. Формування професіоналізму соціального працівника – багатогранний, безперервний, складний процес «проектування особистості» [1, с. 140]. Тому традиційна технологія заснована на принципах «від знань до умінь» має бути доповнена новими технологіями навчання. Наголос у освітньому процесі ставиться на студента, який виступає не як об'єкт, а як суб'єкт навчання [5, с. 135].

На нашу думку, модель технології формування професіоналізму майбутніх соціальних працівників має складатися: з концептуальних положень, які базуються на методологічних підходах (системного, синергетичного, компетентнісного, акмеологічного, аксіологічного, діяльнісного та ін.) і принципах (системності та цілісності, спрямованості на результат, гуманізму, технологічності та ін.); зі структурних компонентів (концептуально-цільового, змістовно-процесуального, оцінювально-корегуючого); комплексу педагогічних умов, які забезпечують ефективність формування у студентів компонентів професіоналізму засобами інтерактивних та мультимедійних технологій; етапів реалізації (мотиваційно-цільового, операційно-змістового, діяльнісного, рефлексивно-оцінювального) з відповідними завданнями, формами та методами і діагностичного інструментарію.

Нам імпонує думка, що технологізація вирішує гуманітарні цілі трьох типів: готує студента як майбутнього спеціаліста, тобто відповідає вимогам держави; формує студента як члена суспільства, який володіє соціальним досвідом, цінностями, нормами, що відповідає вимогам держави; розвиває студента як активного, ініціативного та мислячого індивіда, тобто відповідає вимогам особистості [5].

Ми поділяємо погляди дослідника Кіяшко О.О., який відзначає, що сучасна технологія формування професіоналізму майбутнього соціального працівника повинна відповідати наступним вимогам: 1) мати випереджаючий характер; 2) відображати принципи гуманізму; 3) мати спрямованість на формування множинності суб'єктних картин світу, структурування особистісних знань; 4) здійснювати опору на сукупність інформаційно-знанневих систем; 5) спрямовуватись на розвиток навичок рефлексії та самоосвіти [4, с. 8].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Впровадження в освітній процес окресленої моделі технології формування професіоналізму має сприяти інтелектуальному розвитку, формуванню

уміння працювати в команді, засвоєнню загальнолюдських цінностей та професійно-важливих якостей, творчої активності, соціальної відповідальності, рефлексії, формуванню мотивації до активної професійної діяльності у соціальній сфері. Запропонована модель вищезазначеної технології має пройти дослідно-експериментальну перевірку у фаховій підготовці майбутніх соціальних працівників. Гіпотезою дослідження вважаємо, що успішна реалізація моделі технології формування професіоналізму у ВНЗ стане можливою при реалізації визначених нами вимог (випереджаючого характеру підготовки, принципів гуманізму, запровадження інтегрованого змісту освіти, смислопошукового діалогу, соціально-психологічних тренінгів та практик, рефлексії та ін.).

Список літератури:

1. Годлевська Д.М. Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх соціальних працівників в умовах педагогічного університету [Текст]: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / Годлевська Дана Миколаївна; Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова. – К., 2007. – 21 с.
2. Ігнатюк О.А. Професіоналізм особистості як об'єкт вивчення: системний підхід / О.А. Ігнатюк // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2006. – № 12. – С. 241-248.
3. Ігнатюк О.А., Сизикова В. С. Аналіз особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи в США та Україні / О.А. Ігнатюк, В. С. Сизикова // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2017. – № 1. – С. 35-46.
4. Кіяшко О.О. Інноваційні педагогічні технології підготовки молодших спеціалістів у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації [Текст]: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Кіяшко Олександр Олександрович; Луганський державний педагогічний університет імені Тараса Шевченка, Луганськ, 2001. – 16 с.
5. Коленіченко Т.І. Деякі особливості навчання майбутніх працівників соціальної сфери на основі інноваційних технологій / Т.І. Коленіченко // Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. – Хмельницький: ХІСТ Університету «Україна», 2012. – 300 с.
6. Сизикова В.С. Інноваційні педагогічні технології формування професіоналізму майбутнього соціального працівника в процесі фахової підготовки / В.С. Сизикова // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: збірник наукових праць, 25-26 травня 2016 р. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – С. 362-364.